

העלון יוצא לעילוי נשמת
מזדיאנה נגי'מה בת
חינה לבית וזאן ע"ה,
ובעלה מקיקץ
כצאני בר חל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית נאמן

מוצ"ש פרשת חקת, ד' תמוז התשע"ט

ניתן לשמוע
בשירות ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
אבלק בית נאמן:
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

נושאי השיעור:

א. אורא דארץ ישראל. ב. שבת המלכה. ג. האדמו"ר מליובאוויטש זיע"א. ד. טיפת חלב שנפלה לתבשיל של בשר. ה. ממשכים במנהג, ולעת הצורך מעמידים על עיקר הדין. ו. ב"רצה והחליצנו" הנכון לומר "וגם שאכלנו ושתינו". ז. מתיקות התורה בכל מילה.

"פותחים בכבוד אכסניה"

א. שבוע טוב ומבורך. השבת היינו במלון "ניר עציון" עם בוגרי הישיבה, בן פורת יוסף. כתוב בגמרא (ברכות ס"ג ע"ב) שפותחים בכבוד אכסניא, ומה יש לי לספר על האכסניא כאן? פעם היה ישוב שנקרא "גוש עציון", והוא נפל ביום ד' באייר תש"ח (יום לפני הקמת המדינה). בחו"ל הייתי עוקב אחרי כל מה שקורה בארץ ישראל, דרך העיתונים שהיו באים אלינו לשם, ומה שהיה זה פעם בחודש עיתון "שלוחות" של המזרחי (ולא שמענו על עיתון אחר). פעם קראתי שם על מאתים וארבעים לוחמים בגוש עציון, שהיו מעבירים מסרים בכתב סתרים, וקוראים לגוש עציון "המלכה". וביום ד' באייר תש"ח העבירו מסר "המלכה נפלה", כלומר גוש עציון נפל ביד הגוים. הגוים האלה ימ"ש הרגו אותם עד טיפת דמם האחרונה, ולא השאירו מהם כלום. אבל היה כתוב בעיתון שם: והיום המלכה לא נפלה ב"ה, והוקם מחדש גוש עציון וניר עציון וכדו' (זה לפני ארבעים-חמשים שנה). אם יכלו אותם רשעים לראות היו רואים איך הכל הוקם מחדש בפאר והדר, איך השבת נשמרת כאן, ואיך מזג האוויר נפלא כאן (הלכנו לאחד הנחלים כאן ולא צריך מזגן ומאוורר שם...), האויר זורם בריא ומיוחד.

ישראל הוא בן זוגך

ב. מה זה "המלכה לא נפלה" לענייננו? זו השבת שנקראת "שבת המלכה". כמה שנלחמים בה כל המכשפים האלה, לא יעזור להם כלום, כי השבת תישאר לנצח על אפם ועל חמתם, ולא תיפול לעולם. ירמיה הנביא אמר "עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל, עוד תעדי תופיך ויצאת במחול משחקים" (ירמיה ל"א ג). מי זו בתולת ישראל? זו השבת. כתוב במדרש (בר"ר פרשה י"א פסקא ג) שהשבת באה לפני הקב"ה ואמרה לו: לכל דבר בעולם יש בן או בת זוג, ולי אין בן-זוג. אמר לה הקב"ה: ישראל הוא בן זוגך. זאת אומרת שהשבת כמו בתולת ישראל, ועם ישראל הוא הבן זוג שלה! כל אלה שמתרחקים ונלחמים בשבת מרגישים שהיא עוד תעלה עליהם, כי כאשר נלחמים בדבר משמע שמשהו מתחולל בלב שלהם. לכן הרבה מאד פייטנים ואמנים וזמרים פתאום התעוררו בלבם לחזור בתשובה? אבל כל מה שיעשו אלה שנלחמים בשבת לא יעזור להם כלום. ויום אחד יִכְנַס להם שִׁכְל, ויש שהסבירו את זה ע"פ האותיות אבגדהו"ז, א' ע' ו' זה שבע, ב' עם ה' זה שבע, ג' עם ד' זה שבע, אבל אות ז' לבד. השבת בודדה. לכן הקב"ה הביא לה את עם ישראל שיהיה הבן זוג שלה.

2. אמרו לי שיש זמר אחד שחזר בשאלה. אבל אם אחד מת בעולם, וכי העולם מלא חיים או מלא מוות?! בוודאי מלא חיים.

בתל אביב בתל-בלוף ורמת גן וחבריהם, ויידעו שהשבת זה "נכס לאומי", וכמו שלא מוכרים את הכתר של לואי הששה עשר, והוא סה"כ בן אדם שיסודו מעפר וסופו לעפר, על אחת כמה וכמה אלה שמוכרים את השבת.

האדמו"ר מליובאוויטש אדם מיוחד במינו

ג. היום (ג' תמוז) זה יום האזכרה של האדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל. שמעתי עליו אתמול סיפור (שסיפר רבי חננאל כהן שליט"א) מיוחד במינו, היה אחד שארגן נסיעות לאמריקה, והיו כמה אנשים עובדים אצלו, וביניהם ערבי אחד. הם יצאו במטוס לארצות הברית, וכשהגיעו לשם אמרו היהודים באופן טבעי: אנחנו הולכים לציון של האדמו"ר. הערבי שהיה איתם, אמר: מה זה מענין אותי? זה הרב של היהודים, מה אעשה שם?! אמר לו המארגן: בוא תישאר איתי כאן, נשב ונדבר ביחד. אמר לו הערבי: כולם מתפללים שם ואתה יושב כאן ומספר סיפורי סבתא עם ערבי... בוא אני אלך איתך לשם. הערבי הזה הלך על ציונו של האדמו"ר, והתחיל להשתפך בבכי שם. ראו אותו וחשבו שהוא נזכר במשהו שהיה איתו. כשחזרו לארץ, יומיים-שלושה אחר כך, הערבי הזה התקשר לאותו אדם שאירגן את הנסיעה, ואמר לו: אני רוצה לפגוש אותך פנים אל פנים. שאל אותו: מה אתה רוצה ממני? אמר לו: אני רוצה לספר לך משהו מיוחד. נפגש איתו, ואמר לו הערבי: אני בכיתי שם כי הרגשתי כ"כ צמאון לרבי שלכם, ולא יודע למה היה לי את זה. הלכתי וסיפרתי לאמא שלי, ואמרה לי: אתה יהודי התפלאתי: מה פתאום?! אמרה לי: אני יהודיה ואתה יהודי, ואתה לא תברח מזה. עכשיו תגיד לי, מה אני צריך לעשות עם זה. הלך אותו אדם וחקר על זה, ואמר לו: הכי חשוב שתמשיך להניח תפלין כל יום, ותעשה בשקט שאף אחד לא יראה אותך. אמנם היו לו חמשה ילדים מגויה, ואם היה כ"כ צדיק היו הם והאשה הולכים, אבל לפחות מניח תפלין כל יום. היה לאדמו"ר הצדיק הזה כח למשון "ערבים" כלפי חוץ, שהיו מגיעים אליו ומרגישים אחרת, והוא נתן בלבו של ה"גוי" הזה לחזור למקורות ולהניח תפלין. זה מה שנאמר באלישע הנביא, כאשר היו קוברים מת והשליכו אותו בקבר של אלישע, כתוב "ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי ויקם על רגליו" (מלכים ב', י"ג כ"א), הוא נגע בעצמות של אלישע שעדיין טריות והלך וחי. אלישע זה חיים, התורה זה חיים, הצדיקים הם חיים בעולם הזה ובעולם הבא. האדמו"ר כל הזמן נלחם על הנחת תפלין, ואנשים רבים

ניצוב גרפי: האל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:12	20:28	21:05
19:29	20:31	21:02
19:20	20:32	21:03
19:27	20:28	21:00

להקדשות והנצחות: 052-7430552

לעילוי נשמת המנוחה ריחנה מרים בת פרטונה לבית שלום ע"ה

לרפואת נוריאל בן מוריה נא להרבות תפילות לרפואתו

לרפואת דינה בת לאה

לרפואת רבקה חיה בת חנינה אסנת

לרפואת יוסף חיה בן מסעודה

להצלחת יום חורי, דניאל בוכריס, יונתן מאמו, חיבה סופר וכדיר בוכריס וב"ב

לעילוי נשמת איתנה בת שרה ע"ה

לעילוי נשמת בחיי רפאל בר כמנונה ל"ע כ"ג תשנן התשל"ב יתיה תראכי בת שאשיה ל"ע ה' אדר תשס"ז ת.נ.צ.ב.ה.

הניחו תפלין בזכותו. זה משהו מיוחד במינו. אם נספר כל מה שעשה יכלה הזמן והמה לא יכלו, לכן סיפרתי דבר אחד חדש ונעים במיוחד.

טיפת חלב שנפלה לקדירה של בשר

ד. בזמן האחרון הבן איש חי כתב לנו על ביטול איסור בששים (ש"ב פרשת קרח), ונדבר קצת על זה. לפי דין הגמרא (חולין צ"ז ע"א) אם נפלה טיפת חלב לתוך קדירה של בשר, מביאים "קפילא"³, כלומר גוי שיטעם את התבשיל הזה, ואם אומר שאין בו שום טעם של חלב, אפילו שאין בו ששים, סימן שהחלב בטל שם. ומרן (י"ד סימן צ"ח ס"א) פסק ככה. והרמ"א שם כותב שאנחנו (האשכנזים) מחמירים לא לסמוך על קפילא כלל ועיקר, אלא בודקים אם יש ששים בקדירה, ואם יש ששים כבר אין טעם שם, אבל אם אין שם ששים, אפילו שהקפילא ישבע בשבע שבועות שאין טעם של חלב, לא מאמינים לו בזה. "כי יחנן קולו אל תאמן בו כי שבע תועבות בלבו" (משלי כ"ו כ"ה), זה לא נאמר על קפילא כמובן... אבל לא מאמינים לאף אחד מהם.

איך אפשר להאמין לגוי בזה?

ה. הש"ך (שם סק"ב) שואל שאלה על זה, ולמעשה זו קושיא על הגמרא (שם). איך מרן פוסק שמאמינים לקפילא הזה? והרי כתוב בגמרא (בבא קמא קי"ד ע"ב) שגוי אפילו מסיח לפי תומו אינו נאמן רק בעדות אשה בלבד. מה הפירוש? כאשר יש אשה עגונה לפנינו, ובא גוי מסיח לפי תומו ואומר שראה שפלוגי מסכן נהרג בדרך, או שרוצחים קמו עליו והרגו אותו, או שהיה איתו בדרך וראה שמת, סומכים עליו בזה. והטעם להקל בזה, משום עיגונא דאיתתא, כלומר העיגון של האשה. אבל בדרך כלל לא מאמינים לגוי בכלל, "אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר" (תהלים קמ"ד ח'). זו קושיא הש"ך, ותירצו כמה תירוצים בזה. פעם אמרו שמדובר בקפילא אומן שיש לו חוש טעם לזה, וכיון שזו העבודה שלו הוא צריך לשמור על הנאמנות שלו בזה. אבל הקשה גם על זה, שהרי למאן דאמר טעם כעיקר דאורייתא, כלומר שאם יש טעם של דבר, זה אסור מן התורה, א"כ אי אפשר לסמוך על גוי בדבר דאורייתא רק בעדות אשה בלבד, אבל כאן שזה גם גוי וגם עד אחד וגם לא עדות אשה, עדיף לשפוך את הסיר שיהיה כפרה, למה אנחנו מקילים בזה? הש"ך שאל ותירץ שאל ותירץ, והאריך בזה. אבל הפרי חדש (סימן צ"ח ס"ק ב') כתב תירוץ פשוט וחלק לזה, שבעדות אשה לא תוכל לדעת אם הגוי אמר אמת או לא, כי הוא העיד שפלוגי מת וא"כ האשה מותרת להינשא, ואם אחרי שהאשה נישאת מגיע הבעל, "בא הרוג ברגליו" (בבא קמא ע"ד ע"ב), א"כ הילדים ממזרים והיא יוצאת מהבעל הראשון והשני, ויש רשימה ארוכה של העונש שמגיע לאשה המסכנה הזאת (יבמות פ"ז ע"ב). אבל בתבשיל אי אפשר לומר את זה, כי הגוי טועם ואומר שאין כאן טעם של חלב, ואם

3. אנחנו תמיד אומרים קפילא. משום מה ראיתי שיש מנקדים קפילא, ולא יודע מאיפה החליטו את זה. "אמור רבנן בטעמא, ואמור רבנן בקפילא, ואמור רבנן בששים" (חולין שם). לפעמים רוצים לומר שחכמים אמרו דבר בכפילות, וכותבים במליצה "אמור רבנן בכפילא", כלומר בכפל.

4. איך מאמינים באשה לעד אחד? כתבו רמז יפה מאד, שכתוב בפסוק (דברים י"ט ט"ו) "לא יקום עד אחד באיש לכל עוון ולכל חטאת", דוקא באיש ולא באשה.

5. מה זה וימינם ימין שקר? אבן עזרא (שם) מסביר שאפילו אם הם נשבעים ב"מיין" שזו לשון שבועה בערבית, אל תאמין להם, כי ימינם ימין שקר.

6. פעם ראיתי שהסבירו איך היו מחליטים איזה תה או משקה אחר או מאכל חדש להכניס לשוק, מביאים שנים עשר "טעמנים", כל אחד טועם קצת מזה ואומר משהו אחר, אחד אומר שזה טעם משובח ואחד אומר שאין לו טעם ולא ריח, ולפי דעת הרוב מפיצים כמות קטנה, ואם זה הולך מפיצים עוד מזה, וכן על זה הדרך.

אנחנו נטעם ונראה שיש טעם חלב נתגלה שהוא משקר, "שקרן בקרן פולגו פדבין"⁷, ונאמר לו: אתה לא טעמנו ולא בעמנו... תעוין מכאן. וא"כ זו מילתא דעבידא לאגלווי, ולא יביאו אותו יותר, לכן הגוי לא ישקר בזה. זה תירוץ פשוט ביותר. צריך ללמוד שהפשוט זה דבר נפלא שאין כמותו בעולם, ובכל הקושיות המסובכות אם תעיין היטב תמצא תירוץ של פשוט.

הלכה למעשה בזה

1. אבל בכל זאת האשכנזים מחמירים לשער רק בששים, ובדבר הזה הספרדים נמשכים אחרי האשכנזים. פעם שאלו אותי: איך היו עושים בתונס בדבר הזה? אמרתי להם: הבן איש חי (ש"ב פרשת קרח אות א') כתב שהמנהג פשוט היום גם אצל הספרדים לשער בששים, וגם בתונס לא היו מביאים גוי אלא משערים בששים, ובה יודעים שאין טעם יותר, ואילו בחמשים ושמונה וכדו' אולי חוש הטעם שלהם חלש [ופעם עשיתי סימן יפה לזה, המלה "אנט" זה בגימטריא ששים, וזה ראשי תיבות אינו נותן טעם]. אבל סוף סוף מרן פסק שמאמינים לקפילא. לכן הרב עובדיה ע"ה (הליכות עולם ח"ז עמ' ס"ב) כותב שאם יש בדבר הפסד מרובה שהכל יילך לאיבוד, אפשר לעשות כדעת מרן ולשאול גוי על זה, ואם יאמר שהטעם נפלא ואין טעם חלב בכלל, אפשר לסמוך עליו בזה, אפילו שאין ששים. לכן מי שעשה סעודה גדולה מאד, ב"גיר עציין"... או באולם מפואר אחר, ונפלה טיפת חלב בקדירה ואין ששים, כיון שיש הפסד מרובה בזה, נוכל להביא גוי שיטעם את התבשיל, ואם יאמר שאין שם כלום, אפשר להקל בזה. הרב עובדיה ע"ה בכמה דברים שומר את ההיתרים מעיקר הדין למקרה הצורך, כי לא החכמה להרוס מנהגים של דורות. ההיתרים האלה זה כמו חסכוניות בבנק, מי שטפש לוקח ומבזבז את הכל, אבל זה לא נכון, צריך לשמור עליהם, ואם תצטרך תוציא אותם ותשתמש בהם.

7. אתם לא מכירים את המשפט הזה, כי אתם לא יודעים ערבית. אבל אם ידעתם הייתם טועמים טעם דבש, כי הרמב"ם כותב כמה מלים בפירוש המשנה, ואף אחד לא יודע מה הוא מדבר בזה. למשל הגמרא (סוכה נ"ו ע"ב) אומרת על מרים ממשפחת בילגה של הכהנים, שבזמן היוונים נישאה לגוי יוני "סרדיוט" (כנראה זו מלה יוונית. אבל היע"ץ בהגהותיו שם מפרש הכוונה שר-הדיוט, כלומר הוא קורא לעצמו שר ובאמת הוא הדיוט), והיתה מרשעת ובה לבית המקדש ובוטעת במזבח, ואומרת: לוקוס לוקוס, עד מתי אתה מכלה ממונם של ישראל ואינך עומד להם בשעת דחקם?! חכמים הבינו שהאשה הזאת לא בסדר, ולכן אחרי שניצחו את היוונים והעיפו אותם לעזאזל, הענישו את ממשפחת הכהנים של בילגה הזאת, קבעו לה את הטעמה וסתמו את החלוק של המשמרה שלה, כדי שיזכרו שיצאה מהם האשה הזאת. זו הגמרא שם. מה זה לוקוס? אחד אמר שזה לוקוסוס שמכלה ממונם של ישראל... אבל רש"י מפרש שזה זאב ביוונית, והכוונה שהמזבח לוקח שני תמידיו של כבשים כל יום כמו זאב שטורף, לכן אמרה שהוא מכלה ממונם של ישראל. אבל הרמב"ם (פירוש המשנה סוכה שם) מביא את הסיפור הזה, וכותב: "אמרה לו בלשון יווני, יאריב יאריב עד מתי אתה מכלה ממונם של ישראל". בגמרא כתוב לוקוס, מה זה יאריב? אף אחד לא הרגיש במלה הזאת, לא ש"ס וילגא ולא הרש"ש, כי חשבו שהיתה לו גירסא אחרת בגמרא. אבל בחו"ל שיערתי בלבי שזה לא יאריב אלא "יא-דיב", כי זאב נקרא "דיב" בערבית, והכוונה זאב זאב. עליתי לארץ, ושמעתי שהרב קאפח מתרגם מחדש את פירוש המשנה של הרמב"ם, שלחתי לו את זה, וכתב לי: נכון מאד, ואני תירגמתי "הוי זאב הוי זאב". המלה "יא" בערבית פירושה "הוי" בערבית, "הוי כל צמא לכו למים" (ישעיה כ"ה א'), וכמו יא-חביבי בערבית, ואין מלת "יא" בערבית. לכן צריך ללמוד קצת ערבית, שתדעו את הדברים האלה (ועיין בספר אריים נסי - יבמות בהקדמה עמ' 27, ובעלון מס' 97 הערה 13).

8. מה עשו הרפורמים? כל דבר הרסו אותו. פעם המלבי"ם הוזמן לועידה שלהם (בשנת התר"ד) ואמר להם: כאשר בונים בנין מביאים אדריכלים ארכיטקט ואמנים בבנייה, אבל כאשר רוצים להרוס לא צריך כלום, ומספיק להביא אנשים חמורים בשביל זה, "יתירי כח וחסרי מדע" (מכות כ"ג ע"א). ועזב אותם.

9. למשל ענין השבועה, פעם היו משביעים בבית הדין בספר תורה, וגם בתונס בימי ערך השלחן ע"ה (לפני מאתיים שנה) היו משביעים בבית הדין. אבא ע"ה היה מספר מה

האשכנזים סומכים על הספרדים

ז. בספר אדרת שמואל מביא כמה פסקים של חכם אחד הרב שמואל סלנט¹⁰, או שזה הפסק שלו לפי זכרונו, או שכתב מכתב וזה כמו פסק הלכה¹¹. ושם (עמ' ר"ז) כתבו שבמקרה כזה, שהאשכנזים לא סומכים על קפילא, כי הרמ"א מחמיר ואין לו חכמות בזה אלא רק ששים בלבד, ולכן אם אין ששים אסור הכל, הוא כותב עצה בזה: **אפשר להביא גוי שיטעם מהתבשיל, ושואלים אותו אם יש כאן טעם חלב, ואם אומר שזה תבשיל טוב שאין כמוהו בעולם, יבוא הספרדי ויאכל מזה כי ע"פ הדין סומכים על הקפילא, ואח"כ יבוא האשכנזי ויסמוך על הספרדי הזה.** וא"כ מתחילה "הפוסק הראשון" הוא הגוי ואחרי זה "המתווך" הספרדי, והאשכנזי יכול לסמוך על הספרדי שאין כאן טעם של איסור, כי ספרדי נאמן לעדות גם לדעת האשכנזים... זו חכמה למצוא דרך ליישר את ההדורים, ולא להיות "מרובע". לפעמים חייבים למצוא דרך, והנה רבי שמואל סלנט מצא את זה.

ששמע מחכמי תונס איש מפי איש עד "לערך השלחן", הלכה למשה מסיני... כאשר היו צריכים לעשות שבועה, ושואבים מים מהבאר לנטילת ידים (לא היו ברזים לפני מאתיים שנה), ואומרים לו: תיזהר אתה נשבע בספר תורה וכדו', והוא נשבע מה שצריך. בכל בית הכנסת היה בכניסה מים בשביל להשביע אנשים, והדיינים היו מתחרים ביניהם, כי יש כאלה עם הרבה "קליינטים" ויש כאלה שאין להם כלום, לכן כאשר הולכים הביתה לארוחת צהריים, כל אחד מסתכל על הכד של חבירו, אם רואה שהוא ריק מבין שבאו אליו הרבה בעלי דין באותו היום, ואם הכד שלו מלא מבין שלא באו אליו הרבה... בימינו היו אנשים שהיו מוכנים לישבע לשקר בשביל הכסף. פעם שאלו מישהו בחו"ל: למה אתה לא עולה לארץ? וענה להם: "כי הדם הוא הנפש" (דברים י"ב כ"ג), כלומר **הדמים זה הנפש שלו**, ויש לו שדות וקרמים וזיתים ופרדסים בזרזים (עיירה בתוניסיה). הוא משוגע בן שמונים וחמש ובקושי מדבר, והרי מחר גם אתה וגם הדם וגם הנפש הולך הכל. אבל היו אנשים כאלה. לכן עשו חכמה בזה, הניחו ספרי תורה ריקים בבית הדין למעלה, והנשבע מרים את ידו למעלה ונשבע מה שצריך. אבל אחרי שנים מישהו בא לבית הדין, עלה למעלה ומצא שהספר תורה ריק בפנים, והבין שצוחקים עליהם. גילה את הסוד הזה לחבירו, "חברך חברא אית ליה וחברך דחברך חברא אית ליה" (כתובות ק"ט ע"ב ועוד), והדבר הזה התפרסם לכולם. מאז הפסיקו לגמרי בזה. מה עושים במקרה שצריך שבועה? הסכל בזה: **אם השבועה דאורייתא, כמו שבועת השומרים על שומר חנם ושומר שכר וכו' ושבועת מודה במקצת ושבועת עד אחד** [אלו שלוש שבועות מן התורה. הסימן שלהם "משה", ראשי תיבות מקצת, שומרים, העדאה]. **אומרים לו שלם חצי המחיר ולא הכל, גם לי גם לא יהיה גזורו**" (מלכים א', ג' כ"ו). **ואם השבועה דרבנן, אומרים לו שלם שלישי.** (זה כלל שכותבים בשם הרב בן ציון אבא שאול, אבל הוא לא חידש אותו אלא עוד לפניו אמרו את זה). אבל **לפעמים זה סכום ענק, והוא אומר: למה אני אפסיד את כל זה? תשביעו אותי, אני לא מפחד מזה. הרב עובדיה ע"ה כותב שבמקרה כזה אפשר לפסוק ע"פ הגמרא שעושים שבועה, והרי כל שלחן ערוך אבן העזר וחושן משפט מלא שבועות, רק שאנחנו מפחדים משבועה ולא עושים את זה, אבל במקרה שאין ברירה אפשר להשביע בזה. ועוד דוגמא כזאת, כולם יודעים שלא מתחננים בימי העומר, ומרן (סימן תצ"ג) פסק שלא נושאים נשים עד ל"ד לעומר. אבל הרב עובדיה ע"ה (חזו"ע-יום טוב עמ' רנ"ו) כותב בשם פרי חדש (שם) ומהריק"ש (ערך לחם שם) ועוד, שאם הבחור לא קיים מצות פריה ורביה, מתיירים לו להתחנן בימי העומר. אבל לא החכמה להרוס מנהגים, כי ככה אפשר להרוס הכל. רק שלפעמים קורה שאם דוחים את החתונה באות בעיות מזה, או שהחתן נוסע למרחקים והכלה נשארת עגונה, או שהאמא חולה רח"ל וכיו"ב ואי אפשר לדחות אחרי העומר, לכן במקרים כאלה הרב ע"ה סומך על פרי חדש ועוד, ויכול להתחנן בימי העומר (וע"ע בבי"א ח"ה חא"ח סי' ל"ח). צריך ללמוד שלא החכמה אסור-אסור ומותר-מותר, אלא לפעמים חייב להיכנס בעובי הקורה.**

10. הרב של ירושלים במשך ששים שנה. הוא עלה לארץ ישראל בגיל שלושים, ושמו אותו לרב עליהם בירושלים, "לכה והיית לנו לקצין" כמו שנאמר בפתח (שופטים י"א ו'). ונפטר בגיל תשעים. אבל כמעט לא השאיר אחריו כלום. שאלו אותו: למה הרב לא כותב כלום? ענה להם: אני זוכר את הכל בע"פ. הוא היה זוכר כל התורה כולה.

11. זה ספר מעיני מאד. פעם מישהו הביא לי אותו בבית הכנסת וקראתי חצי ממנו בלבד, כי אני לא יכול לקרוא כל הספרים בעולם...

איך משערים בששים?

ח. איך משערים בששים? לא במשקל. למשל כף חלבית בת יומא שהשתמשו בה בחלב בתוך עשרים וארבע שעות, והכניסו אותה בטעות לתוך קדירה עם תבשיל של בשר, צריך ששים בקדירה נגד הכף¹². אם נאמר שהכף שוקלת מאה גרם ובקדירה יש שני ליטר שזה אלפיים גרם, הרי זה רק פי עשרים ואין כאן ששים, ומי שטועה אומר שצריך ששה ליטר בקדירה, וא"כ אסור הכל. אבל זה לא נכון, כי לא הולכים אחרי המשקל אלא אחרי הכמות של הכף. איך יודעים מה הכמות בזה? הבן איש חי (ש"ב פ' פרשת קרח אות ב') כותב שבזמנו היו מחשבים חמשה עשר אחוז. זאת אומרת שמאה גרם של הכף נחשבים חמשה עשר גרם, וחמשה עשר גרם כפול ששים זה תשע מאות גרם, וכיון שיש שני ליטר בקדירה הכל מותר. והוא כותב שם: ולפי מה שביירנו ראינו שזו גם חומרא. ומה החשבון המדויק? בספר שיעורי תורה (סימן ג' אות כ"ב) כותב בשם הזבחי צדק רבו של הבן איש חי (הספר שלו עוד לא נדפס בימי הבא"ח), שבדקו ומצאו שזה אחד עשר-שנים עשר אחוז, ולא יותר מזה. בואו נניח שנים עשר, א"כ הכף שמשקלה מאה גרם זה שנים עשר גרם בלבד, כפול ששים זה שבע מאות עשרים גרם. לכן אם יש במרק הבשרי שבע מאות עשרים גרם (כמונין "חסד" כפול עשר) מותר הכל. צריך ללמוד איך לשער את זה¹³.

הנוסח הנכון "וגם שאכלנו ושתינו"

ט. הבן איש חי כותב גם על ברכת המזון (ש"א פרשת חקת). דיברנו קצת בבית הכנסת, ונאמר כאן עוד שתי מלים בזה. **ברצה והחליצנו לא אומרים "ואף שאכלנו ושתינו חרבן ביתך הגדול והקדוש לא שכחנו", כי במלה "ואף" יש פ"א סופית, ובספר הרוקח¹⁴ (סימן של"ד) כותב שבברכת המזון אין פ"א סופית, לומר לך שמי שמברך ככוונה לא ישלוט בו לא אף ולא קצף ולא נגף ולא שצף ולא זעף, וכל הדברים האלה מסתיימים בפ"א**

12. אם הכף לא היתה בת יומא אין בעיה בזה, כי זה נותן טעם לפגם, ומותר מן התורה. איך למדו את זה? כתוב "לא תאכלו כל נבלה, לגר אשר בשעריך תתנה ואכלה" (דברים י"ד כ"א), דוקא נבילה הראויה לגר אסורה, אבל נבילה שאינה ראויה לגר מותרת, כלומר אם הגר טועם את הנבילה ואומר: מה הטעם הזה? איזה אוכל זה? מה אתם מצחקים בי? זה אוכל ממות מתושלח... אי"כ זה לא נקרא נבילה ואין איסור מן התורה על זה (עבודה זרה ס"ז ע"ב). לומדים מכאן שכל דבר שעבר יומו הטעם שלו לפגם ומותר. לכן לדין זה מותר בדיעבד. אבל לכתחילה אסור, כי גזרו נותן טעם לפגם אטו נותן טעם לשבח.

13. מטעם זה אנחנו מחשבים בשיעור חלה קילו שש מאות גרם, ולא יותר מזה. אמנם שיעור חלה זה מ"ג ביצים וחומש (י"ד סימן שכ"ד ס"א), ואם תכפיל ארבעים ושלוש בשמונה עשר דרהם של הביצה, יוצא לך שבע מאות שבעים וארבע דרהם (איך מחשבים את זה? ארבעים ושלוש כפול ששים זה שמונים ושש, כפול תשע זה שבע מאות שבעים וארבע - תשע"ד, חמש שנים לפני השנה הזאת תשע"ט...), וצריך להוסיף כמה אחדים בשביל החומש, זה יוצא תשע"ז דרהם. הבן איש חי (ש"א פרשת צו אות י"ט) חישב ככה. אבל זה לא מדויק, משום שהקמח קל יותר מן המים, והרי הדרהם זה לפי המשקל ואילו אנחנו מחשבים בקמח לפי הכמות, וא"כ מספיק חמש מאות עשרים דרהם. לכן שיעור עיסה שחייבת בחלה זה חמש מאות ועשרים דרהם, דהיינו קילו חמש מאות ששים גרם. זה המנהג בארץ ישראל מאז ומעולם. ויש שרצו לבטל את המנהג או לערער עליו, אבל זה לא נכון.

14. של רבי אלעזר מגרמיזא (הוא כותב "הרקח" והכוונה הרוקח. רקח גימטריא אלעזר). אחד מגדולי החכמים באשכנז, בימי הרמב"ן. הרמב"ן (כתבי הרמב"ן ח"ב עמ' שמ"ו) מביא אותו כראיה לדברי הרמב"ם (פ"ג מהלכות תשובה ה"ז) שכתב שאין לקב"ה גוף ודמות הגוף, וקמו חכמי צרפת ואמרו שיש לו גוף, וכמו שכתוב עיני ה' (דברים י"א י"ב) אזני ה' (ישעיה כ"ב י"ד) ועמדו רגליו (זכריה י"ד ד'), וכל מיני קושיות כאלה. הרמב"ן ענה להם על זה, שרב שרירא ורב האי הגאונים של בבל אמרו שמי שאומר ככה נחשב ככופר בעיקר ומאמין באילילים, כי אין לקב"ה גוף ודמות הגוף כלל. והנה חכם אחד משלכם רבי אלעזר מגרמיזא כתב ככה.

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א
וענה אלפוני בבל נשא הלכה
www.beth.org.il

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א
וענה אלפוני בבל נשא הלכה
02-5353-383

בית ההוראה
ספרות
צרכנית
ואתחיל
מסות פסולות בית המוראה: א - ס' 12:00-24:00 ו' וזכריה ח"ה: 9:00-38:00 לפני כניסת שבט / תש

ה' לעולם, אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, ששומעים ורואים, כל אלה ששומעים דרך הליון, ואלה ששומעים דרך ההקלטה, ואלה שקוראים ב"בית נאמן" המתורגם לעברית לצרפתית ולאנגלית ולכל שפה שבעולם, העיקר שילמדו ויסיפו דעת ובינה, ונזכה כולנו לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

בתפלין של ראש, ולא כתב שמנשקים את היד. אבל כל העולם מנשקים את היד. כאשר נוגעים בתפלין מנשקים את היד, וכאשר נוגעים במזוזה מנשקים את היד. הוא כתב לי עוד שבשו"ת רבי עקיבא איגר (סימן נ"ח) כתב שאין מקור בכלל לזה שמניחים את היד על המזוזה. אבל לא יתכן שנעלם ממנו גמרא בעבודה זרה, ויכול להיות שהוא מבין שרק במקרה ההוא עשה ככה, בשביל להשפיע עליהם שיעזבו אותו. אבל בכל אופן אם כתוב שמניחים את היד על המזוזה הכוונה שמנשקים אותה. איך אמר דוד המלך? "נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך" (תהלים ב' י"ב), תנשקו את המזוזה, ולא תחפשו קושיות כי תאבדו את הדרך, כי הדרך ליישב ולבנות ולא להרוס. אח"כ משהו כתב לי: אפשר שכבודו לא כתב את זה, אלא המעתיקים. אבל איך אומרים האשכנזים? "מויכל טוייביס", אני לא רוצה טובות "שקילא טיבותיך ושדיא אחיזר" (בבא מציעא ס"ג ע"ב). אני כתבתי ואני טעיית, "אני עשיתי ואני אשא ואני אסבול ואמלט" (ישעיה מ"ד). אבל אל תחפשו עלי קושיות מתחת לאדמה, אם טעיית לא קרה כלום. אבל כאן לא טעיית בזה, כי אם מניח את ידו על המזוזה גם מנשק אותה.

סופית¹⁵. לכן לא אומרים "ואף שאכלנו ושתינו", אלא אומרים "וגם שאכלנו"¹⁶. גם מה שאומרים "הרחמן הוא ירפאנו רפואה שלימה רפואת הנפש ורפואת הגוף". סבא ע"ה היה תמיד אומר את זה, ומוסיף "ורפואת הגוף והנשמה". אבל אבא ע"ה אומר שלא אומרים את זה, כי במלה "הגוף" יש פ"א סופית. לכן אומרים "רפואה שלימה" בלבד, ותחשוב בלבך שזה כולל גוף ונשמה וכולל הכל. פעם היינו אומרים "והגם שאכלנו", אבל רבי ינון חורי ע"ה אמר שהמלה "הגם" זה לשון שאלה, כמו "הגם הלום ראיתי אחרי רואי" (בראשית ט"ז י"ג), "הגם שאול בנביאים" (שמואל א', י"א). וא"כ אם נאמר "והגם" תהיה הכוונה, וכי אנחנו אכלנו ושתינו בכלל?! אבל הוא שקרן כי אכל ושתה באמת. לכן הנכון לומר "וגם שאכלנו ושתינו", בלי ה"א. (עיין בספר ה' נסי ח"א עמ' רע"ג).

כל מלה בתפלה ובתורה עם מתיקות מיוחדת

1. אדם צריך לדעת שבכל מלה ומלה בתפלה ובתורה יש מתיקות מיוחדת. ויש לומדים הכל מיושב ומרובע, אבל זה לא נכון, צריך ללמוד ולהבין ולהוסיף ידע בכל יום, היום תמצא פנינה והיום תמצא חידוש והיום תמצא הסבר, וכל פעם תמצא משהו אחר. אבל יש אנשים שמחפשים עלי קושיות, וחושבים שאני אדם שאין עליו קושיות, אבל באמת יש עלי אלף קושיות... ולפחות כתובים לי קצת כי אי אפשר לכתוב כל הקושיות שבעולם... איך אומר רבי יהודה הלוי? "אויבי רבים, ושוטני אורבים, לי כעקרבם, בין קוץ ודרדר" (בשרי המתחיל: יבשו אלי). ומקשים עלי: אחר המחילה הרבה ממרן שליט"א...

אבל יש הרבה טעיות כאלה, ולא קרה כלום. פעם עשו ככה לרב עובדיה ע"ה (בשנת תשל"ד), אני הייתי בבית חולים, והרב אליהו ענקרי שליט"א סיפר לי שהרב אומר: אני שכחתי דבר מסויים, ורודפים אחרי, "ועלמות אין מספר" (שיר השירים ו' ח'), נעלם ממני, מה קרה בזה?! לחפש קושיות זה שגעון!¹⁷ ברון

15. כתוב בגמרא (עבודה זרה ל' ע"ב) "דעביד טיף טיף", כלומר הכלי נקוב שהמים מטפטפים ממנו כל הזמן. ופעם מצאו כתב יד של החיד"א (מעגל טוב עמ' פ"ו) שכותב "דעביד טיף-טיף" בפ"א רגילה. ובא פרופסור אחד וכותב שהמקור של החיד"א זה מדברי הילדים שאומרים טיף-טיף... מה השטויות האלה?! טיף-טיף זה טיף-טיף, רק שהחיד"א לא רצה לכתוב בפ"א סופית, כי היו מפחדים מזה בגלל שצף קצף זעף ונגף, לכן היו כותבים בפ"א רגילה וקוראים בפ"א סופית. (עיין בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' רכ"ט).

16. הקשו לי, הרי בפורים בברכת המזון אומרים "טף ונשים ביום אחד", ויש שם פ"א סופית. ומי אומר "טפ"?!... אבל התשובה לזה, שהזכות הגדולה של פורים יכולה להגן על הדבר הזה, שאפילו נאמר עם פ"א סופית אף אחד לא יקטרג עלינו בזה.

17. אמרתי שנוהגים לשים את היד על המזוזה ולנשק אותה, ויש לזה מקור מהגמרא (עבודה זרה י"א ע"א) שמספרת על אונקלוס שהתגייר, ודודו אדרייאנוס הרשע שאל אותו: למה התגיירת? ענה לו: אמרת לי לקחת סחורה שאין מי שדורש אותה, לכן לקחתי את התורה שזו סחורה של היהודים. אמר לו: אבל למה עשית ברית מילה? ענה לו: אי אפשר ללמוד תורה בלי מילה, זה לימוד מזוייף. שלח אליו חיילים, כדי שישכנעו אותו ויחזירו אותו בשאלה. החיילים הראשונים ענה להם, החיילים השניים ענה להם. ובפעם השלישית אדרייאנוס אמר להם: אל תדברו איתו מטוב ועד רע, תביאו אותו מיד. החיילים באו אליו, ואמרו לו: המלך אמר לנו להביא אותך. כשיצאו מן הבית, הוא הניח את ידו על המזוזה. התפלאו: מה עשית? אמר להם: מלך בשר ודם כמו אדרייאנוס שלכם צריך לו כמה שומרים מבחוץ, אבל אנחנו בפנים והקב"ה מגין עלינו מבחוץ. הם חזרו בתשובה. מכאן לומדים שמניחים את היד על המזוזה ומנשקים אותה. (עלון מס' 165 אות ח'). והנה השבוע רבי ישראל קדוש שלח לי שאלה, מה הראיה משם שמנשקים את המזוזה? הרי הוא רק הניח את היד בלבד. אבל הנה מרן (סימן כ"ח ס"א) כתב כשאדם אומר "קשרתם לאות על ידך" משמש בתפלין של יד, וכשאומר "והיו לטוטפות בין עיניך" משמש

בס"ד
מכון **ארח צדיקים** ברביה

בשורה טובה לשוחרי התורה והמצוות

כידוע עילוי גדול הוא לנשמות הנפטרים להנציון את שמוותיהם בספרי לימוד אשר ילמדו בהם תלמידי זוכמים.

לכן מכון "ארח צדיקים" יצא במבצע גדול אשר בו אדם הרוצה להעלות את נשמת יקיריו למקום גבוה בגן עדן יוכל בתרומה למוסדות לעשות כן.

בתרומתכם אנו ננציח את שמות יקירכם בתוך ספרי מרן הגאון רבי רחמים חי חויתיה הכהן זצ"ל ועוד ואנו נחלקם לשיבות, כוללים ובתי מדרש שילמדו מתוכם.

הדרך הטובה לעשות נחת רוח לקרובי משפחתכם

לפרטים והזמנות: 08-6727523 | 0504174471
(בבקר משעה 8:30-1:30 ובערב משעה 20:30-22:00)

ישיבות וכוללים שאין להם את ספרי המכון ומעוניינים לקבלם יפנו גם למס' הנ"ל.

ספר

שונה הלכות

הזדמנות
אחרונה!

להצלחה

לעילוי
נשמה

לברכה

בא לשמח את יקירך!

ניתן לבחור עמוד של הלכה יומית בתאריך המיוחד לכם להנצחה או לברכה בספר "שונה הלכות" הנדפס על ידי המוסדות. הספר מופץ באלפי עותקים ומחולק חינם לבתי כנסת ושיבות בארץ ובחו"ל.

למסירת שמות יקירכם התקשרו:

052-7130554 | 08-6727523

גבאי בתי כנסת המעוניינים בספר, יכולים להתקשר למספר הנ"ל.

אשכול הכופר

מתורגמו של מורנו זרנו מרן הנאו
רבי רחמים חי חזיתת הכותן יצחק ראבי"ר
בראש ומנהיג ראשי הישיבות שבה
מתוך ספר "תורת רחמים"

פרשת בלק

(כ"ב, ו) **כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר.** יש לדקדק שהיה לו לומר את אשר תברך יבורך כמו יואר או להפך דהוה ליה למימר תאור מואר כמו מבורך. ועוד דבשלמא **אשר תאור יואר** משום שהוא יודע זמן כעסו של הקב"ה ומקלל באותו רגע אבל לעניין ברכה לא שייך זה ואין ברכתו מתקיימת. והרב הקדוש אור החיים ז"ל כתב כי בלעם היה יודע אצטגנינות וכשהוא רואה בכך שיש מי שעולה לגדולה או מצליח באיזה דבר היה מקדים לברכו והיו סבורים שברכתו עושה פירות ולא כן האמת כי בלאו הכי כבר הוא מבורך מן השמים בלא ברכתו ולכן כתיב **את אשר תברך מבורך** ע"ש. ומה שהוצרך בלק לומר לו כן אפשר שהוא כדי שלא יאמר לו בלעם שאין צורך לקלל את ישראל אלא יברך אותו שיצליח להלחם עם ישראל וינצחם. לזה אמר לו **כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו'** שהברכה אינה מועלת כלום רק אם הוא כבר מבורך ואז אין צורך לו ולברכתו ולכן מבקש רק שיקלל את ישראל ומה שהקפיד אחר כך כשברך את ישראל, נראה דמכל מקום אין זה מן הראוי שבמקום שהיה לו לקלל הוא עושה להפך להכעיסו ולכל הפחות היה לו לשתוק ודו"ק. [א"ה בזה א"ש מה שאמר לו בלק (לקמן כ"ג כ"ה) גם קוב לא תקבנו גם בך לא תברכנו דלכאורה קשה הלא בזה עובר בלעם את פי ה' אלהיו אם לא יברכנו וכבר א"ל בלעם (לקמן כ"ד י"ג) אם יתן לי בלק וגו' לא אוכל לעבור וגו' ולפי האמור א"ש דברכתו ללא צורך ואינו עובר אם ישתוק דבלאו הכי הוא מבורך ואף על פי כן השיבו בלעם שכן צריך הוא לעשות שאת אשר ישים ה' בפיו אותו ישמור לדבר (לעיל כ"ג י"ב) גם שאין צורך. **המקי"ש**]. וראיתי במפרשים ז"ל כי בלק קודם שמלך בך אותו בלעם שימלך וברכתו נתקיימה וצריך לומר כי באמת לא מצד ברכתו מלך אלא שכבר גזרו עליו מן השמים למלך וכנזכר:

א"נ יש לפרש דכוונת בלק לומר לו שאם אתה חושב לברך את ישראל להראות שברכתך עושה פירות. אתה טועה בזה כי עם בני ישראל הוא כבר **מבורך** מפי הקב"ה ומפי יצחק שברך את יעקב ולא יודע לעולם שדבריך עושים פירות. אך להפך **כאשר תאור יואר** אז יודע לכול שדבריך עושים פירות:

עוד יש לפרש שחשש בלק שמא יאמר לו בלעם דכבר עם בני ישראל הם מבורכים מפי עליון ומפי האבות ואי אפשר שתחול הקללה עליהם לזה אמר לו שאני ידעתי שגם את מי שאתה בעצמך תברך גם הוא כבר מבורך מפי עליון וכנזכר לעיל ואפילו הכי אם **תאור** אותו **יואר** [ואמר כן לגדלו לעשות לו רצונך]: (שיירי מנחה)

(כ"ב, י"ב) **לא תלך עמהם לא תאור את העם וגו'.** יש לדקדק דהול"ל ולא תאור בוא"ו כי הם ב' ציוויים. ועוד ק' איך אחר כך אמר לו השי"ת **אם לקרוא לך באו האנשים קום לך אתם** והלא בתחילה אמר לו שלא ילך. ויש לפרש דהנה רש"י שם כתב אם ההליכה היא שלך וסבור אתה שאתה נוטל שכר וכו' תלך וכו' וקשה דאמאי לא אמר לו כן בפעם ראשונה שודאי כששלח לו מתחילה לקוב את ישראל היה נותן לו שכר. ונ"ל דבלק מתחילה בלי ספק היה נותן לו שכר על הקללות וכמ"ש בלעם אם יתן לי בלק וגו' דמשמע שדברו לו שיתן לו שכר אך אין השכר אלא על הקללות אבל אם לא יקלל אינו נוטל שכר ונמצא שההליכה שלו היא על חנם ולכן אמר לו הקב"ה **אל תלך עמהם** ר"ל כי ההליכה היא על חנם, ונתן טעם משום כי **לא תאור את העם וגו'** וכיון שאין אתה מקללם אינו נותן לך שכר וההליכה היא לחנם, ואולם כאשר השיב את עבדי בלק כי אין הדבר תלוי ברשותו כ"א כאשר ידבר ה' אליו ידבר וא"כ אולי לא יהיה בלב ה' לקלל ישראל ואז תהיה הליכתו על הספק ולכן רצה שישלח לו בלק לומר לו כי יקח שכר גם על ההליכה עצמה בין אם יקלל או יברך ולכן לא רצה ללכת עם השרים הראשונים שלא אמרו לו על השכר כ"א על הקללות ולא על עצם ההליכה בין יברך או יקלל. וז"ש **מאן ה' לתתי להלוך עמכם** כי כיון שאמר לו **לא תאור** מעצמך אלא **הדבר אשר אדבר אליך אותו תדבר** בין ברכות בין קללות א"כ ההליכה עמכם היא על הספק אכן אם ישלח לי עוד שלוחים אחרים שיתן לי שכר על ההליכה עצמה בין שיהיו ברכות או קללות אז אלך עמכם. ולכן בלק הוסיף לשלוח לו **אל נא תמנע מהלוך אלי** ר"ל כי על ההליכה עצמה הוא נותן לו שכר הגם שהיא על הספק, והטעם כי אמר אולי יישר בעיני האלהים לקלל את ישראל ע"י שראה בראש הפסגה ובבית פעור שעתידה שתבא רעה לישראל משם ח"ו וכמ"ש רש"י בסמוך,

וז"ש **כי כבד אכבדך מאד** - ב' כיבודים א' על ההליכה בין שיברך או יקלל והב' על הקללות. ולכן אמר לו הקב"ה **אם לקרוא לך וגו'** ר"ל כיון שבפעם הזאת תקח שכר גם על ההליכה לבדה אזי תלך עמהם, ולכן אחר שבירך את ישראל אמר לו בלק **אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך ה' מכבוד** דיש לדקדק למ"ל דכפל **כבד אכבדך** ותו למ"ל דקאמר **מכבוד** היל"ל אמרתי אכבדך והנה מנעך ה' ותו לא, אך עפ"מ"ש אתי שפיר דבלק אמר לו **אמרתי כבד אכבדך** ב' כיבודים א' על ההליכה והב' על הקללות **והנה מנעך ה' מכבוד** אחד מהם שהוא על הקללות. ובאמירת דברים אלו נתגברה בלב בלעם הרשע תאוות הממון והכבוד שהפסיד כבוד אחד מכח השי"ת לכן אמר לבלק הנני הולך לעמי לכה איעצך (מדרש לקח טוב בלק ק"ל ע"ב) שיעץ לו להכשיל את ישראל בזנות כדי שיתן לו בלק הכבוד השני שהפסיד.

(כ"ב, כ"ב) **ויחר אף אלקים כי הולך הוא.** פירשו המפרשים ז"ל כי ה' אמר לו (כ"ב כ') קום לך אתם ויש הפרש בין אתם ובין עמם. כי אתם רוצה לומר שההליכה ילכו יחד אבל לא בדעת אחת ובעצה אחת אבל עמם משמע עמהם בעצה אחת והכתוב אומר (כ"ב כ"א) וילך עם שרי מואב ולא כתיב וילך את שרי מואב כאשר צוהו ולזה **חרה אף אלקים כי הולך הוא** שיש לו רצון לקלל את שונוא ישראל. ובוזה ניחא מה שדרשו רבותינו ז"ל (יבמות ס"ב ע"א) על פסוק (בראשית כ"ב ה') שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור. ולפי פשוטו דרשו כן מיתורא דקרא דלא היה לו לומר אלא שבו פה דוקא, ולפי האמור ניחא דמדלא כתיב את החמור אלא עם החמור משמע דהיינו עם הדומה לחמור בעצה אחת [א"ה עוד אפשר לומר שיש חלוק אחר בין אתם לעמם דאתם משמע שיהיה הוא טפל והכוונה שמעשיו יהיו טפלים דהיינו שיברך אותם שבלאו הכי הוא טפל בזה דכבר הוא מבורך וכנזכר לעיל בדברי מורנו הרב המחבר [נר"ן] אבל הוא הלך עם שרי מואב שחשב שיעשה בהליכתו קללה שהוא יהיה בזה עיקר ולכן נצב אלקים לשטן לו ודו"ק. **המקי"ש**]: (שיירי מנחה) (כ"ב, כ"ח) **כי הכיתני זה שלש רגלים.** כתב רש"י ז"ל שבאת לקלל אומה שחוגגת ג' רגלים עכ"ל. ובוזה יש ליישב יתור תיבת "זה" שהיה די לכתוב כי הכיתני שלש רגלים, אלא לרמוז על י"ב שבטים שחוגגים ג' רגלים ולזה אמר "זה" גימטריא י"ב.

(כ"ג, כ"א) **לא הביט און ביעקב וגו' ה' אלהיו עמו.** אפשר על דרך מ"ש רז"ל (שבת כ"ו ע"א) גבי דוד אפשר שכיה עמו והוא חוטא? וזהו **לא הביט און ביעקב** דהיינו נקיים מכל עון וכמ"ש הרב קרית ארבע ז"ל לפי דרכו, והטעם **כי ה' אלהיו עמו** ואפשר שכיה עמו והוא חוטא?

א"נ עפ"מ"ש רז"ל דהא דהקב"ה מוחל לנו עונותינו בשונוא אליו גם דקיימא לן (כתובות י"ז ע"א) מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, משום דשאני קוב"ה דכולי עלמא דיליה ומצי מחיל. ומטעם זה ג"כ מחל על כבודו בצאתנו ממצרים כדכתיב (שמות י"ג כ"א) וה' הולך לפניהם יומם, וכדאיתא במס' קידושין (ל"ב ע"א). וז"ש **לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל**, שהקב"ה מוחל להם עונותיהם וכמ"ש רש"י ז"ל, וזהו ה' **אלהיו עמו ותרועת מלך בו** ר"ל גם שהוא מלך שאין כבודו מחול אעפ"כ **תרועת מלך בו** שחפץ בהם ומוחל להם על כבודו, ומוזה הטעם עצמו **אל מוציאם ממצרים** שהוא בכבודו ובעצמו משמש לפניהם כדכתיב וה' הולך לפניהם וגו', והטעם **כתועפות ראם** לו מרוב גבורת הקב"ה כמ"ש רש"י ז"ל דכולי עלמא דיליה.

(כ"ד, ה') **מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל.** נראה לפרש דהנה אומות העולם אומרים אם בגופן שלטו בנשותיהם לא כל שכן, וממה שנתן הקב"ה התורה לישראל ולא לאומות העולם מוכח שאין ממש בדבריהם שהרי בשעה שנתן הקב"ה התורה לישראל נתקבצו כל אומות העולם ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו והקב"ה השיבם הביאו לי ספר יוחסין שלכם כמו שהביאו לי בני ישראל (ילקוט שמעוני רמז תרפ"ד), הרי מוכח שישראל מיוחסין. וזהו **מה טובו אהליך יעקב**, אלו הנשים של ישראל וכמ"ש הרב קרית ארבע ז"ל לפי דרכו, והיינו שלא חטאו כלל ולא שלטו בהם ולא בנשותיהם והראיה לזה **משכנותיך ישראל** אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שיושבים ועוסקים בהם בתורה שנתנה להם הקב"ה מצד יחוסן.

המרכז העולמי להפצת תורת רבינו
האור החיים הקדוש
 זצוקלה"ה

להתהלך באור החיים

השנה ביום חמישי ט"ו תמוז התשע"ט יום הילולת רבינו אור החיים הקדוש זצוקלה"ה
 כולנו עולים לקברו שבהר הזיתים מתפללים ונושעים ברוחניות ובגשמיות

פרושה שבכים מתברכת

רבי דוד אבוזצירא שליט"א, בהקדמתו לספר נר המערבי שעורר להתחיל בלימוד תורת האור החיים הקדוש והוא אמר לאברך: "בזכות האור החיים תראה ישועות". והנה הוא קנה דירת 4 חדרים במחיר דירת 2 חדרים.

תורתך בתוד מעי

מחלת מעיים חסרת תרופה תקפה אותי... התרופה היקרה מומנה ע"י קרן מצרפת. כאשר הקרן לא יכלה לממן לי עוד הלכתי לקבר אור החיים הקדוש, ומיד לאחר מכן הבדיקות הראו שהמחלה עברה כלא היתה!

בן זכר ביומא דהילולא

נכנסתי למרן הגר"ע יוסף זיע"א וביקשתי ברכה לבן זכר וברכני, ואמר: "תלמד אור החיים זה סגולה לבנים", וקיימתי דבריו, ונולד לנו בן בט"ו תמוז ונקרא חיים.

מדליק לי את הלב

מטפל בנוער בסיכון התבקש למצוא מסגרת לנוער במצב קשה מאד, מה שכמובן מתברר כבלתי אפשרי. בקבוק שמן זית ופחילות דולקות לכבוד אור החיים הקדוש והבחור כעת בכיתה י"ב, מקוים שיסיים בהצלחה.

סגירת חובות לפי קצב התמדה בלימוד אור החיים

קיבלתי על עצמי ללמד את תורת אור החיים הקדוש והנה כל תהליך קבלת המשכנתא המוצלחת עבד לפי קצב התקדמותי בלימוד תורת אור החיים הקדוש.

מרגיש

פתח לבני בתורתך

לבננו היו בעיית של קליטה ושהותו בישיבה הפכה קשה למרות נסיונותינו לעזור לו. רגע לפני יציאתו מהישיבה, היינו בקברו של האור החיים הקדוש והבן הבטיח: "אני נשאר בישיבה עד החתונה".

ישועה ב-3 דקות

לאחר שקיבלנו על עצמנו ללמוד כל יום 3 דקות אור החיים, המדדים של קרישת הדם של בנינו עלו יותר ממה שעולים לו המדדים לאחר טיפול רפואי בביה"ח!

כולל כל הישועות

מאז שהצטרפתי לכולל של לימוד תורת האור החיים הקדוש הרגשתי התעלות מיוחדת. סיפרתי על כך למורי מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זיע"א וז"ל: "הרי האור החיים היה גדול מאד. ובאמת המעיין באילת השחר רואה שמרבה להביא מדבריו."

ניצול זמן עם אוה"ח

ברצוני לשתף ששהיתי במעונו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוקלה"ה ואמרתי לו שנשארו בידי זמן קצר בימי שישי ואיני יודע מה ללמוד בזמן הזה. וענה לי מרן ראש הישיבה תלמד את אור החיים הקדוש על התורה.

מזדהים

עין בעין יראו

בעלי חלה בסכרת וכתוצאה מכך התעורר בשתי עיניו, התחיל ללמוד ספר אור החיים, וכשסיים את כל הספר, התגלגל אלינו רופא ולאחר ניתוח בעלי רואה היום בשתי עיניו.

זרע של קיימא

כזוג חשוך ילדים 7 שנים שמתופלים אצל טובי הרופאים וכבר מיזאשים, לקחנו על עצמנו להיות דבוקים לתורת האור החיים ובי"ה נפקדנו בזרע של קיימא.

בת פלוני לפלוני

בת שלושים וטרם השתדכה, על פי עצת המשפחה החזיקה אברך שילמד כל שבוע את כל אור החיים על הפרשה, ותוך חודש התארסה.

יצא אדם לעבודתו

מרן הגר"י אידלשטיין זיע"א לאדם שחיפש פרנסה תקופה ארוכה, קבל עליך ללמוד אור החיים הקדוש ותעלה לקברו ותבקש, וכך עשה, ופחות מחודש קיבל עבודה מסודרת.

שמעתי מהרב ר' מאיר אבוזצירא מאשרוד זצ"ל שהמקום הכי המפורש להתקבל התפילות הוא אצל אור החיים הקדוש, וזה היה כוונתו של ר' יעקב אבוזצירא... כל כוונת ביאתו לארץ ישראל היה בשביל להיות אצל ציונו של האור החיים הקדוש (דובב שפתי ישנים עמ"ס 26)

המרכז העולמי להפצת תורת רבינו האור החיים הקדוש זצוקלה"ה

אסישקין 12 בני ברק | נייד: 0527663229 פקס: 039323899 | orhachayim.hakadosh@gmail.com

עורך-הרה"ר ר' שמואל עידן שליט"א
תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 23.
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 125

או בתמונה?

הלכה נאמנה

א. צריכים להסתפר לפני י"ז בתמוז. אִמְנָם מִן הַשְּׁלַחַן עָרֹךְ (סימן תקנ"א סעיף ג') כותב שאסור להסתפר רק בשבוע שחל בו תשעה באב, וזה דין הגמרא (תענית דף כ"ו עמוד ב'), אבל פיון שבדורות האחרונים (עוד מזמן הראשונים לפני שבע מאות שנה) קבעו שלא להסתפר בימי העמה, אם כן לא יעלה על הדעת שהאבל בימי העמך מפני מיתת תלמידי רבי עקיבא יהיה חמור יותר מחרבן בית המקדש (ובחרבן היו אלפים ורבות תלמידי חכמים), אלא שמהן השלחן ערוך העתיק רק מה שכתוב בפוסקים, ומה שלא כתוב הוא לא העתיק, אבל מסביר נראה שפדאי להחמיר ולא להסתפר לפחות מראש חדש אב, ואז יהיו כמה ימים עד תשעה באב, ואם ינהגו כן רק בשבוע שחל בו לפעמים לא נכר האבל בכלל, ואדם צריך להרגיש את החרבן. וכן בתוספתא לא להסתפר מראש חדש אב, ומנהג זה נמצא בספר בית יהודה שכתבו רבי יהודה עיאש. ובג"רפא נהגו להחמיר שלא להסתפר משבעה עשר בתמוז, ובספר נתיבי עם כתב שכן נהגו כל התלמידי חכמים בירושלים.

ב. בספר חסידים כתב שיש חסידים שאינם מברכים שהחינוג על פרי חדש בבין המצרים, כי איך יאמרו "הגיענו לזמן הזה"? והרי "זמן" פירושו תאריך, והתאריך הזה הוא לא טוב, אז איך תגיד שהחינוג? וכן רבנו הארי"י החמיר בזה, וכן מרן החיד"א החמיר מאד.

ג. היה מנהג פשוט אצלנו שגם בשבתות לא מברכים שהחינוג, וכן דעת הארי"י ז"ל ועוד, ויש מקלים בזה, ומרן הרב עובדיה תומך בדעה הזו, וכן רבי משה שתרוג רב של תונס אומר שהם אוכלים פרי חדש בשבת, אבל רב הספרדים לא אוכלים בשבת. (גליון 70 אותיות ל"ג ול"ו - ל"ט, וגליון 21 אות ח')

למען תספר

הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא

מעשה שהיה ברוסיה בזמן הצארים [קיסרי רוסיה], שהיו שונאים את ישראל ואת דתם, ומנסים כל הדרכים שבעולם שטעם ישראל יעזבו את התורה. והנה יום אחד נקראו כל הרבנים ברוסיה לכנס דחוף, לשמוע דברים "מתוקים מזפת", משר החנוך הרוסי (אינו זוכר את שמו), הוא בא ודבר שם, וכלם הסתכלו עליו בפחד נוראי, כי היו בטוחים שהוא יגזר גזרות כרגיל. אמר להם: "כל העמים בעולם שלווים שקטים ומסדרים, חוץ מעם אחד, שהוא עקשן אפילו שכל הזמן סובל מכאן ונדד מכאן, ואנחנו מתפללים למה הבורא ברא עם כזה? מה עושה העם הזה! ולכן אנו עושים גזרות חדשות לא ללמד תורה וכו'. וכלם היו מפחדים שם. בין הרבנים היה רבי יצחק מנאלוויץ (בנו של רבי חיים מנאלוויץ), והוא הסתכל עליו בחיפה. השר הרוסי פנה אליו, ואמר לו: "איך קוראים לך?" ענה לו: יצחק, "מאיפה באת?" מנאלוויץ. שאל אותו: "למה אתה מחזק לדברים שאמרת מפי אדוני הקיסר?" אמר לו: "אדברה שמחתי בהם מאד". שאל: "וכי הדברים שלי משמחים אותך?" ענה לו רבי יצחק: "כן, כי פעם עמד נביא לגויים ואמר להם 'בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל' (במדבר פרק כ"ג פסוק כ"ג), כלומר גיע הזמן שהגויים יאמרו לישראל 'מה פעל אל? למה ה' ברא אתכם?! אבל בסוף 'הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא' (שם פסוק כ"ד), כלומר עם ישראל יקום כלביא וכאריה. ככה אמר בלעם לפני 3,100 שנים בערך (רבי יצחק מנאלוויץ חי בשנת התקפ"א, ובלעם היה בשנת אלפים תפ"ח). ותמיד חשבתי לעצמי, מי זה שיעזו לומר למה ה' ברא את העם הזה? עד ששמעתי את כבודו שאומר את זה, ושמחתי כי אם ככה קרב הזמן שצריך להתקיים גם ההמשך: 'הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא'. השר שמע את הדברים האלה, ונדהם: "בתורה שלכם כתוב דבר כזה?!" אמר לו: "כן, בפרשת בלק". ואכן לא עברו כמה שנים, ומלכות "הצאר" נדחקה לקירות, ובאו ה"קומוניזם" והורידו את הכל. ואחר כך גם זה נפל שם, והיום ברוסיה אדם יכול לשמור כל מה שרוצה, ויכול ללכת לבית הכנסת, ויש שם חדרים ללמד תורה וכוכל. אם נחזיק בתורה אז התורה מחזיקה אותנו, והיא נותנת לנו את הכח, את הישר ואת האמת. (גליון 120 אות י"ט).

חידה

מופיעה בברכה יום אחד בשנה.

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

פתרונות מאילון קודא:

פתרון החידה:
מה התבול בין לא לאל?
אל שונה מלא כי אל הוא לשון בקשה (כן ביאר המשך חכמה).
הווכח: דניאל חיים ברום - אשקלון

פתרון התמונה:
כבוד קדושת אדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל ויבלח"א רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א. הווכח: יקותיאל יהודה שמילוביץ - אשדוד

ידע תדע

א. הרמב"ם נולד פאלף שנה אחרי חרבן בית שני, כי החרבן היה בשנת שלשת אלפים תת"ל בערך והוא נולד בשנת ארבעת אלפים תתצ"ח (ויש אומרים בשנת תתצ"ה, עיי' בספר מגדולי ישראל חלק א' עמוד תפ"ה), ומצאתי דבר נפלא, שהזמן מבריאת העולם עד מתן תורה היה בדיק כמו הזמן ממפתן תורה עד שנולד הרמב"ם. מתי היה מתן תורה? בשנת אלפים ארבע מאות ארבעים ותשע (ראה בעלון גליון 23 אותיות ל"ז - מ"ה), ולפי החשבון שאמרת, הרמב"ם נולד בשנת ארבעת אלפים שמונה מאות ותשעים ושמונה, ואם כן אלפים תמ"ט כפול שתיים זה ארבעת אלפים תתצ"ח בדייק. נמצא שמינן השנים מבריאת העולם עד משה רבנו, זה כמינן

א. הרמב"ם נולד פאלף שנה אחרי חרבן בית שני, כי החרבן היה בשנת שלשת אלפים תת"ל בערך והוא נולד בשנת ארבעת אלפים תתצ"ח (ויש אומרים בשנת תתצ"ה, עיי' בספר מגדולי ישראל חלק א' עמוד תפ"ה), ומצאתי דבר נפלא, שהזמן מבריאת העולם עד מתן תורה היה בדיק כמו הזמן ממפתן תורה עד שנולד הרמב"ם. מתי היה מתן תורה? בשנת אלפים ארבע מאות ארבעים ותשע (ראה בעלון גליון 23 אותיות ל"ז - מ"ה), ולפי החשבון שאמרת, הרמב"ם נולד בשנת ארבעת אלפים שמונה מאות ותשעים ושמונה, ואם כן אלפים תמ"ט כפול שתיים זה ארבעת אלפים תתצ"ח בדייק. נמצא שמינן השנים מבריאת העולם עד משה רבנו, זה כמינן

ב. רבנו אליעזר ממיץ חי בתקופת רבנו תם והיה תלמידו, וכותבים אותו בראשי תבות "הרא"ם". אדם צריך לדעת שיש הרא"ם רבי אליהו מזרחי, שהיה לפני מרן [הבית יוסף] ונפטר בשנת רפ"ה, ויש הרא"ם רבי אליעזר ממיץ שפאמור היה בתקופת רבנו תם, ולא לבלבל אחד בשני. רבי אליעזר ממיץ חבר ספר "יראים" שמשדד על פי תרי"ג מצוות (בדפוס הראשון שאנחנו מפדירם יש בו רק על תס"ד